

Co warto wiedzieć o usługach płatniczych po wejściu w życie nowych przepisów?

W dniu 24 października br. wejdzie w życie ustawa o usługach płatniczych, regulująca działalność polegającą m.in. na przyjmowaniu wpłat i wypłat gotówki na rachunek płatniczy, wykonywaniu przekazów pieniężnych i innych transakcji płatniczych na rachunek innego dostawcy oraz wydawaniu instrumentów płatniczych (np. kart płatniczych).

Ustawa określa warunki świadczenia usług płatniczych przez wszystkich dostawców usług płatniczych, wskazuje prawa i obowiązki stron wynikające z umów o świadczenie usług płatniczych, a także zakres odpowiedzialności dostawców z tytułu wykonywania usług płatniczych oraz wprowadza zasady prowadzenia działalności przez instytucje płatnicze i biura usług płatniczych.

1. **Niektóre podmioty** świadczące usługi płatnicze **zostaną objęte nadzorem** Komisji Nadzoru Finansowego (KNF).

⇒ Ustawa wprowadza nowy rodzaj podmiotów podlegających nadzorowi KNF – instytucje płatnicze i biura usług płatniczych.

⇒ Prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej będzie wymagało uzyskania zezwolenia KNF. Obowiązek taki nie będzie istniał w odniesieniu do biur usług płatniczych (podmiot świadczący wyłącznie usługi przekazu pieniężnego na terytorium RP, którego miesięczna wartość transakcji nie przekracza 500 tys. euro), które będą podlegały obowiązkom rejestracyjnym, sprawozdawczym oraz dotyczącym zawarcia umowy ubezpieczenia lub gwarancji bankowej, a także niekaralności osób zarządzających¹.

⇒ Dostawcami usług płatniczych mogą być też m.in. banki, instytucje kredytowe², spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe, Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa i Poczta Polska SA³. Ich działalność w zakresie usług płatniczych będzie nadzorowana przez organy właściwe do sprawowania nadzoru nad tymi podmiotami.

⇒ Krajowe instytucje płatnicze, biura usług płatniczych, spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa, w przypadku świadczenia usług płatniczych będą zarejestrowane w Elektronicznym Rejestrze Usługodawców Płatniczych (eRUP), który będzie dostępny na stronie internetowej KNF.

¹ Zasady nadzoru nad biurami usług płatniczych są określone m.in. w art. 129 *ustawy o usługach płatniczych*.

² W rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 17 *Prawa bankowego*.

³ Katalog podmiotów mogących być dostawcami usług płatniczych znajduje się w art. 4 ust. 2 *ustawy o usługach płatniczych*.

2. Ustawa **zwiększy zakres ochrony klienta usług płatniczych**. Z punktu widzenia klienta najważniejsze zmiany dotyczą ochrony pieniędzy klientów poprzez⁴:

- ✓ W przypadku instytucji płatniczej – rozdzielenie przedmiotu działalności krajowej instytucji płatniczej i środków pieniężnych z tytułu świadczenia usług płatniczych od ewentualnej dodatkowej działalności gospodarczej i środków dotyczących działalności danej instytucji, ewentualnie posiadanie ubezpieczenia lub gwarancji bankowej, zapewniającej wypłatę środków w razie niewykonania lub nienależytego wykonania transakcji (np. w przypadku problemów finansowych instytucji).
- ✓ W przypadku biura usług płatniczych – posiadanie ubezpieczenia albo gwarancji bankowej, zapewniającej wypłatę środków w razie niewykonania lub nienależytego wykonania transakcji.
- ✓ W razie ogłoszenia upadłości dostawcy, środki pieniężne klientów są wyłączone z masy upadłości.

3. Dostawcy prowadzący działalność w zakresie usług płatniczych w dniu 24 października br. mają 12 miesięcy od wejścia w życie ustawy na dostosowanie się do przepisów wprowadzających **obowiązki informacyjne** oraz **prawa i obowiązki** w zakresie usług płatniczych⁵, w szczególności dotyczące:

⇒ Udostępniania przez dostawcę usług płatniczych klientowi informacji o:

- ✓ wszelkich należnych opłatach, a przy transakcji związanej z przeliczaniem waluty – także wysokości kursu, po którym transakcja zostanie wykonana,
- ✓ maksymalnym czasie wykonania transakcji,
- ✓ danych, niezbędnych do wykonania zlecenia płatniczego.

Po przyjęciu zlecenia oraz po wykonaniu transakcji klient otrzyma także informację o kwocie transakcji, opłatach, kursie walutowym transakcji oraz dacie zlecenia płatniczego, a także informację umożliwiającą klientowi zidentyfikowanie transakcji. Przy transakcjach poniżej 30 euro lub z limitem wydatków do 150 euro klient otrzyma od dostawcy jedynie podstawowe informacje⁶.

⇒ Krótkich terminów realizacji płatności – transakcja będzie musiała zostać zakończona (uznanie rachunku) nie później niż do końca następnego dnia roboczego po dokonaniu zlecenia, przy czym w przypadku zlecenia w formie papierowej ten termin może być przedłużony o jeden dzień. Do końca 2011 r. ten termin może zostać wydłużony do 3 dni (lub 4 dni w przypadku zlecenia w formie papierowej), za zgodą klienta.

⁴ Zasady ochrony środków pieniężnych są określone m.in. w art. 78 (instytucje płatnicze) i art. 125 (biura usług płatniczych) *ustawy o usługach płatniczych*.

⁵ Obowiązki informacyjne w zakresie świadczenia usług płatniczych oraz prawa i obowiązki w zakresie dostarczania usług płatniczych i korzystania z nich są określone w dziale II i dziale III *ustawy o usługach płatniczych*.

⁶ Zakres tych podstawowych informacji jest określony w art. 19 *ustawy o usługach płatniczych*.

- ⇒ Uznania rachunku płatniczego odbiorcy kwotą transakcji płatniczej z datą waluty⁷ tego dnia roboczego, w którym rachunek dostawcy odbiorcy został uznany kwotą transakcji płatniczej.
- ⇒ Możliwości wycofania się z transakcji – klient będzie mógł cofnąć zgodę na dokonanie transakcji do momentu otrzymania zlecenia przez dostawcę. Dostawca będzie mógł pobrać opłatę za odwołanie zlecenia.
- ⇒ Pełnej odpowiedzialności dostawcy za wszystkie nieprawidłowości w realizacji transakcji (niedojście środków, opóźnienie, potrącenie jakichkolwiek kwot z kwoty transakcji).
- ⇒ Wniesienia skargi na dostawcę – klient będzie mógł wnieść do nadzoru skargę na dostawcę, jeśli jego działanie narusza przepisy prawa.

4. W przypadku korzystania z instrumentów płatniczych (np. kart płatniczych) istnieje także:

- ⇒ Obowiązek zgłoszenia przez klienta instytucji płatniczej lub wskazanemu podmiotowi utruty, kradzieży, sprzeniewierzenia lub nieuprawnionego użycia instrumentu płatniczego (np. karty płatniczej).
- ⇒ Obowiązek powiadomienia dostawcy usług płatniczych przez klienta o nieautoryzowanej, niewykonanej lub nienależycie wykonanej transakcji; w przypadku braku takiego zgłoszenia w ciągu 13 miesięcy, roszczenia klienta z tytułu ww. transakcji wygasają.
- ⇒ Obowiązek dostawcy polegający na udowodnieniu okoliczności, wskazujących na autoryzację transakcji przez klienta (w razie wystąpienia w/w zgłoszenia) lub potwierdzających, że klienta umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa doprowadził do nieautoryzowanej transakcji.
- ⇒ Konieczność niezwłocznego zwrotu kwoty nieautoryzowanej transakcji przez dostawcę oraz odpowiedzialność klienta do równowartości 150 euro za nieautoryzowane transakcje, dokonane nie z winy klienta do momentu zgłoszenia zdarzenia.
- ⇒ Zakaz wysyłania niezamówionego instrumentu płatniczego przez dostawcę, z wyjątkiem sytuacji, gdy instrument ten podlega wymianie.
- ⇒ Odpowiedzialność dostawcy instrumentu płatniczego za ryzyko, związane z wysyłaniem tego instrumentu do klienta.

W urzędzie został uruchomiony adres mejlowy platnicze@knf.gov.pl, na który można kierować pytania, zgłaszać wątpliwości i postulaty działań nadzorczych⁸.

⁷ Data waluty to moment w czasie, od którego lub do którego dostawca nalicza odsetki od środków pieniężnych, którymi obciążono lub uznano rachunek płatniczy.

⁸ UKNF nie dysponuje uprawnieniami do rozstrzygnięcia indywidualnych sporów klientów z podmiotami nadzorowanymi. Napływające sygnały będą przez urząd traktowane systemowo i pomogą w identyfikacji problemów, którymi urząd powinien się zająć, np. ewentualnych nieprawidłowych praktyk rynkowych.